Schulnachrichten

für die Zeit

von Ostern 1866 bis Ostern 1867.

A. Lehrverfassung.

Sexta.

Ordinarius: Dr. Jahns, seit Ende Januar 1867 Görtz.

1) **Religion** 3 St. combinirt mit Quinta.

a) evangelisch: Biblische Geschichte des alten Testaments. Die 5 Hauptstücke. Lernen von Sprüchen und Liedern aus Hollenberg. Kreidelhoff.

b) katholisch: Das neue Testament nach Lewandowski. Von Gott und Offenbarung, von der heiligen Schrift, den Engeln, der Schöpfung des Menschen und der Erbsünde. Garsztka, seit Ende Januar 1867 Andrzejewicz.

2) **Lateinisch** 9 St. Die regelmäßige Formenlehre nach Moiszisztzig. Lektüre aus Schönborn's Lesebuch für Sexta. Wöchentlich eine schriftliche Uebung. Jahns, seit Ende Januar 1867 Schäfer.

WIADOMOŚCI

szkólne

od Wielkanocy 1866 do Wielkanocy 1867.

A. Rozkład nauk.

Klassa VI.

Ordynaryusz: Dr. Jahns, od końca Stycznia 1867 Goertz.

1) **Nauka religii** w połączeniu z klassą V. 3 godziny.

a) dla ewang. Historya biblijna starego testamentu. Wyłożono 5 rozdziałów z należącemi do nich przypowieściami. Uczono się na pamięć pieśni kościelnych z Hollenberga Kreidelhoff.

b) dla katolików. Historya biblijna nowego testamentu podług Lewandowskiego. O Bogu i o objawieniu, o piśmie ś., o aniołach, o stworzeniu człowieka i o grzechu pierworodnym. Garsztka, od końca Stycznia 1867. Andrzejewicz.

2) **Język łaciński** 9 gdz. Etymologia regularna podług Moiszisztziga. Tłomaczono ustnie i piśmiennie podług Schönborna książki część I. Pisano co tydzień ćwiczenia w domu. Jahns, od końca Stycz. 1867. Schäfer.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

3) **Deutsch** 3 St. Lektüre prosaischer und poetischer Stücke aus Kehrein's Lesebuch untere Stufe; daran die Formenlehre und die Lehre vom einfachen Satz geknüpft. Uebungen im Wiedererzählen und Deklamiren. In 1 St. w. orthographische Uebungen. Alle 4 Wochen ein Diktat oder ein kleiner Aufsatz. Jahns, seit Ende Januar 1867 v. Golenski.

4) **Polnisch** 2 St. comb. mit Quinta.

a) Polnische Abth.: Lektüre prosaischer und poetischer Stücke aus Rymarkiewicz Th. 1. Formenlehre. Deklamirübnngen. Kleine Aufsätze. Schwarz

b) Deutsche Abth.: Poplinski's Elementarbuch §. 1—40 durchgenommen. Exercitien und Extemporalien. Jahns, seit Ende Januar 1867 Görtz.

5) **Geographie** 2 St. Allgemeine Uebersicht der Land- und Wasservertheilung auf der Erde; allgemeine Kenntniß Europa's. Jahns, seit Ende Jannar 1867. Kreidelhoff.

6) **Rechnen** 4 St. Rechnung mit benannten Zahlen; die 4 Species mit Brüchen. Görtz.

7) **Naturbeschreibung** 2 St. Naturgeschichte der Wirbelthiere. Görtz.

8) **Zeichnen** 2 St. Uebungen im freien Aufzeichnen gerader Linien, gerad- krumm- und gemischtliniger Figuren. Görtz.

9) **Schreiben** 3 St. Nach den Heften von Lesshafft. Görtz.

Quinta.

Ordinarius: Schäfer.

1) **Religion** comb. mit Sexta.

2) **Lateinisch** 9 St. Repetition des Cursus von Sexta; Formenlehre. Uebersetzung aus Schönborns Lesebuch für Quinta 1. Thl. Vocabeller-

3) **Język Niemiecki** 3 godz. Czytano prozaiczne i poetyczne ustępy z Kehreina książki wyznaczonéj dla stopnia niższego; potém wyłożono naukę formalną i naukę o zdaniu pojedyńczém. Ćwiczono się w opowiadaniu tego, co było czytano. Deklamacye. Co tydzień 1 godz. ćwiczenia ortograficzne. Co 4 tygodnie oddawali uczniowie małe wypracowanie albo w miejscu tegóż to, co im podyktowano. Jahns, od końca Stycz. 1867. Goleński.

4) **Język polski** w połączeniu z klassą V. 2 godz.

a) dla polskich uczniów: Czytano prozaiczne i poetyczne ustępy z Rymarkiewicza stop. I. Naukę formalną wyłozono. Deklamacye. Co 3 tygodnie małe wypracowanie, lub w miejscu tego ćwiczenie ortograficzne. Schwarz

b) dla uczniów niemieckich: Tłómaczono z Poplińskiego książki elementarnéj § 1—40. Pisano ćwiczenia w domu albo w klasie. Jahns, od końca Stycz. 1867. Görtz.

5) **Jeografia** 2 godz. Ogólny pogląd na podział lądu i wody na powierzchni ziemi. Ogólna wiadomość Europy. Jahns, od końca Stycznia 1867. Kreidelhoff.

6) **Rachunki** 4 godz. Rachowano liczbami imiennemi; potém 4 działania z ułamkami. Görtz.

7) **Historya naturalna** 2 godz. Historya zwierząt grzbietnych. Görtz.

8) **Rysunki** 2 godz. Rysowano z wolnéj ręki proste linie, potém proste, krzywe i prosto-krzywe figury. Görtz.

9) **Kaligrafia** 3 godz. Pisano podług zeszytów Lesshaffta. Görtz.

Klassa V.

Ordynaryusz: Schäfer.

1) **Nauka religii** zob. klassę V.

2) **Język łaciński** 9 godz. Powtórzenie i uzupełnienie pensum kl. VI. Etymologia. Tłómaczono z Schönborna książki wyznaczo-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nen aus Lentz. Wöchentlich schriftliche Uebungen Schäfer.

3) **Deutsch** 3 St. Lektüre aus Kehrein untere Stufe. Memoriren von Gedichten, Satzlehre; orthographische Uebungen; bis Ende Januar alle 4 Wochen ein Aufsatz, von da an alle 14 Tage einer, der abwechselnd in der Klasse oder zu Hause angefertigt wurde. Schäfer, seit Ende Januar 1867 Schmidt.

4) **Polnisch** 2 St. mit Sexta comb.

5) **Französisch** 3 St. Plötz Cursus 1. Lection 1—59. Alle 2 Wochen ein Exercitium oder Extemporale. v. Golenski.

6) **Geographie** 2 St. Deutschland mit besonderer Berücksichtigung des preußischen Staats. Kreidelhoff.

7) **Rechnen** 3 St. Wiederholung der Bruchrechnung; Decimalbrüche, einfache und zusammengesetzte Regel-de-tri, Zinsrechnung. Görtz.

8) **Naturbeschreibung** 2 St. Im S. Botanik, im W. von den wirbellosen Tieren. Görtz.

9) **Zeichnen** 2 St. Vorübungen zum Schattiren; Freihandzeichnen nach Vorlegeblättern. Görtz.

10) **Schreiben** 3 St. Nach den Heften von Lesshafft. Görtz.

Quarta.

Ordinarius: Jung.

1) **Religion** 2 St. comb. mit Tertia.

a) evangelisch Hollenberg § 23—46. Lektüre des A—T. in größeren Abschnitten, Wiederholung des Katechismus, Lernen von Bibelsprüchen und Liedern. Das Wissenswertheste aus der Bibelkunde und Erklärung des ersten Artikels. Schönfeld.

néj dla klassy V. część I. Uczono się na pamięć wokabuł podług Lentza. Co tydzień pisano ćwiczenia domowe Schäfer.

3) **Język niemiecki** Czytano z Kehrei na książki dla stopnia niższego wyznaczonéj. Uczono się na pamięć wierszy. Nauka o zdaniu. Ćwiczenia ortograficzne, aż do końca Stycznia co 4 tygodnie pisano wypracowanie, potém co 2 tygodnie na przemian raz w klasie raz w domu. Schäfer, od końca Stycz. 1867. Schmidt.

4) **Język polski** zob. kl. VI.

5) **Język franc.** 3 godzin. Tłómaczono z Ploeca książki część I. oddz. 1—59. Co 2 tygodnie pisano ćwiczenia w domu lub w klasie. Goleński.

6) **Jeografia** 2 godz. Jeografia Niemiec z szczególném uwzględnieniem państwa Pruskiego. Kreidelhoff.

7) **Rachunki** 3 godz. Powtórzenie rachunków z ułamkami. 4 działania z ułamkami dziesiętnemi, o prostéj i złożonéj regule trzech. Rachunki o procentach. Görtz.

8) **Historya naturalna** 2 godz. Latem: botanika, zimą o zwierzętach niegrzbietnych. Görtz.

9) **Rysunki** 2 godz. Ćwiczenia wstępne do cieniowania; rysowano z wolnéj ręki podług wzorów. Görtz

10) **Kaligrafia** 3 godz. Pisano podług zeszytów Lesshaffta. Görtz.

Klassa IV.

Ordynaryusz: Jung.

1) **Religia** 2 gdz. zob. kl. III.

a) dla ewangelików: Wyłożono Hollenberga § 23—46. Czytano większe ustępy starego testamentu. Powtórzenie katechizmu. Uczono się na pamięć pieśni kościelnych i miejsc z pisma świętego. Wyłożono najważniéjsze prawdy wiadomości biblijnéj i wyjaśniono 1. artykół wiary. Schönfeld.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

b) katholisch; Die Lehre von der Erbsünde, der Welterlösung, von der Gnade und Rechtfertigung und von den Sakramenten. Garsztka, seit Ende Januar 1867 Andrzejewicz.

2) Lateinisch 10 St. Lektüre aus Schönborn's Lesebuch 2. Theil 4. Abtheil. 4 St.; Casuslehre nach Spieß und Moisisztzig 2 St. Wiederholung der Formenlehre 1 St. Wöchentlich ein Exercitium oder Extemp. Jung. — Poetische Lektüre aus Siebelis tirocinium poeticum im S. Fabeln von Phädrus, im W. ausgewählte Stücke aus Ovid 2 St. Schäfer.

3) Griechisch 6 St. Formenlehre nach Krüger bis zu den Verbis auf ‚μι.' Uebersetzt wurde der 1. Cursus aus Spieß Uebungsbuch; Regelmäßiges Vocabellernen. Im Winter alle 14 Tage ein Exerc. oder Extemp. Schwarz.

4) Deutsch 3 St. Lektüre prosaischer und poetischer Stücke aus Kehrein obere Stufe; die Lehre vom zusammengesetzten Satze; Uebungen im Deklamiren. Alle 3 bis 4 Wochen ein Aufsatz. Jahns; seit Ende Januar 1867 Jung.

5) Polnisch 2 St. comb. mit Tertia.

a) polnische Abtheil.: Lektüre prosaischer Stücke aus Rymarkiewicz Band 2; Gedichte aus Cegielski's Sammlung. Satzlehre nach Malecki; Deklamationen; monatlich ein Aufsatz. Schwarz.

b) deutsche Abtheil.: Formenlehre und Syntax nach Kampmann. Lektüre aus Rymarkiewicz Thl. 1. Alle 2 Wochen Exercit. aus Kampmann's „Aufgaben" oder Extemporalien. v. Goleński.

6) Französisch 2 St. Plötz Elementarbuch

b) dla katolików: Nauka o grzechu pierworodnym, o zbawieniu, o łasce i usprawiedliwieniu i o sakramentach. X. Garsztka, od końca Stycznia. X. Andrzejewicz.

2) Jęz. łaciński 10 godzin. Czytano z Schönborna książki część II. 4 oddz. w 4 godz. Wyłożono naukę przypadkach podług Spiessa i Moiszistziga w 2 gdz. Powtórzenie etymologii w 1 gdz. Co tydzień pisano ćwiczenie w domu albo w klasie. Jung. Czytano z Siebelisa tirocin. poeticum latem bajki Phaedrusa, zimą: ustępy z Owidiusza 2 gdz. Schäfer.

3) Jęz. grecki 6 godzin. Gramatyki uczono się podług Krügera aż do słów na μι. Tłómaczono kurs I. Spiessa. Potém kursu II. oddział 17—22. 27—31. Uczono się regularnie wokabuł na pamięć. Zimą co 14 dni pisano ćwiczenie w domu albo w klasie. Schwarz.

4) Jęz. niemiecki 3 godzin. Czytano ustępy prozaiczne i poetyczne z Kehreina książki stopnia wyższego. Wyłożono naukę o zdaniu złożoném. Deklamacye. Co 3, potém co 4 tygodnie oddawano wypracowanie. Jahns, od końca Stycz. 1867. Jung.

5) Jęz. polski 2 godzin. w połączeniu z kl. III.

a) dla uczniów polskich. Czytano prozaiczne ustępy Rymarkiewicza stop. II. Wiersze czytano i objaśniono z wzorów poetycznych Cegielskiego. Nauka o zdaniu podług Małeckiego. Deklamacye. Co 3 tygodnie wypracowanie domowe lub ćwiczenie klasowe. Schwarz.

b) dla niemieckich uczniów: Nauka formalna i składnia podług Kampmanna; czytano ustępy Rymark. cz. I. Co 2 tygodnie ćwiczenie domowe z Kampmanna „żadań", w miejsce tychże pisano ćwiczenia klasowe. Goleński.

6) Jęz. franc. 2 godzin. Tłómaczono

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Lekt. 60—91. Die Lesestücke 1—42 nach Plötz Elementarbuche. All 2 Wochen ein Exercit. oder Extemporale. Schäfer.

7) **Geschichte** 2 St. Geschichte der orientalischen Völker, der Griechen und Macedonier bis zum Tode Alexanders des Großen; Geschichte Rom's unter den Königen.

Geographie 1 St. Die europäischen Länder mit Ausnahme Deutschlands. Jahns, seit Ende Januar 1867 Schwarz.

8) **Mathematik** 3 St.

a) Planimetrie 2 St. Die Lehre von den geraden Linien und Winkeln, von den Parallel-Linien, der Congruenz der Dreiecke, den Parallelogrammen.

b) Arithmetik 1 St. Rabatt-, Termin-, Gesellschafts-, Mischungs- und Kettenrechnung. Wöchentlich eine arithmetische, zuweilen eine planimetrische Arbeit. Schmidt.

9) **Zeichnen** 2 St. Freihandzeichnen; Aufzeichnen der Theile des menschlichen Körpers; Thierformen und architektonische Verzierungen; Anfänge des perspektivischen Zeichnens. An diesem Unterricht nahmen im S. 21 im W. 20 Tertianer Theil. Görtz.

Tertia.

Ordinarius: Schwarz.

1) **Religion** mit Quarta comb.

2) **Lateinisch** 10 St. Caesar de bell. Gall. lib. 5—7. 4 St. Wiederholung der Casuslehre, Syntax der Adjectiva, Pronomina, Präpositionen, Tempora und Modi nach Moiszisztzig 2 St. Wöchentlich ein Exercitium oder Extemporal. 1 St. Mündliches Uebersetzen aus dem Deutschen ins Latein. nach Spieß. 1 St. Jung. Ausgewählte Stücke aus Ovid. metam. lib. 5 6. 7. 8. Schwarz.

Ploetza książki elementarnéj § 60—91. Kawałki 1—42 podług Ploetza książki elementarnéj. Co 2 tygodnie pisano ćwiczenie albo w domu, albo w klasie. Schäfer.

7) **Historya** 2 gdz. Historya narodów wschodnich, Greków i Macedończyków aż do śmierci Aleksandra W. Historya rzymska za panowania królów. Jahns, potém Schwarz.

Jeografia 1 gdz. Kraje européjskie wyjąwszy Niemcy. Jahns, od końca Stycznia 1867 Schwarz.

8) **Matematyka** 3 gdz.

a) Planimetrya: Nauka o liniach prostych i kątach; o liniach równoległych; o przystawaniu trójkątów i o równoległobokach.

b) Arytmetyka 1 gdz. Rachunki o rabacie, terminach, spółce, rachunki łańcuchowe. Co tydzień wypracowania z arytmetyki, czasem i z planimetryi. Schmidt.

9) **Rysunki** 2 gdz. Rysowano z wolnéj ręki; potém rysowano części ciała ludzkiego, formy zwierzęce i ozdoby architektoniczne. Początki rysowania według perspektywy. Zimą brało udział w rysunkach uczni kl. III. 21, latem zaś 20. Görtz.

Klassa III.

Ordynaryusz: Schwarz.

1) **Religia** w połączeniu z kl. IV.

2) **Język łaciński** 10 gdz. Caesar de bello Gall. lib. 5.—7. w 4 gdz. Powtórzenie nauki o przypadkach. Składnia przymiotników, zaimków, przyimków, czasów i trybów podług Moisisztziga 2 gdz. Co tydzień pisano ćwiczenie albo w domu albo w klasie 1 gdz. Ustnie tłómaczono w książce Spiessa z niemieckiego na łacinę 1 gdz. Jung. Ovid metam lib. 5. 6 7. 8. czytano najwyborniéjsze ustępy; na każdą godzinę uczono się mniéj lub więcéj 5 wierszy na pamięć. Schwarz.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

3) **Griechisch** 6 St. Xenoph. Anabas. lib. 5. und lib. 6, c. 1. 2. 3. Formenlehre mit den unregelmäßigen Verben. Alle 2 Wochen ein Exercitium oder Extemporale. Mündliches Uebersetzen aus Spieß. — 2 St. Homer Odyss. l. 3, v. 300 bis zu Ende, dann lib. 1. Czaplicki.

4) **Deutsch** 2 St. Wiederholung der Satzlehre. Uebungen im Disponiren und Deklamiren. Lektüre aus Kehrein's Lesebuch obere Stufe. Alle 3 Wochen ein Aufsatz. v. Golenski.

5) **Polnisch** mit Quarta comb.

6) **Französisch** 2 St. Lektüre ausgewählter Stücke aus Lüdecking Th. 1. Grammatik nach Plötz 2. Cursus, Lection 1—46. Alle 2 Wochen ein Exercit. oder Extemporale. Schäfer.

7) **Geschichte** 2 St. Brandenburgisch-preußische Geschichte mit Berücksichtigung der Deutschen Reichsgeschichte, bis zum Tode Friedrichs d. Gr.

Geographie 1 St. Das Alpensystem; die politische Geographie Preußens und der annektirten Länder. Dann die außereuropäischen Länder mit einer kurzen Geschichte der Entdeckungen. Schwarz.

8) **Mathematik** 3 St.

a) Planimetrie 2 St. Lehre vom Kreise. Vergleichung und Berechnung des Flächeninhalts geradliniger Figuren; Aehnlichkeit der Dreiecke, Lösung von Construktionsaufgaben.

b) Arithmetik 1 St. Die Species mit einfachen Buchstabengrößen und Potenzen; das Potenziren und Ausziehen von Wurzeln. Alle 2 Wochen planimetrische oder arithmetische schriftliche Arbeiten. Schmidt.

9) **Naturbeschreibung** 2 St. Im S. Botanik. Die Organe der Pflanzen in anatomischer und physiologischer Beziehung; Jussieus System. Beschreibung lebender Pflanzen. Im

3) **Jęz. grecki** 6 gdz. Xenof. Anabas. lib. V., lib. VI. cap. 1. 2. 3. Naukę formalną włącznie słowa nieforemne wyłożono. Co 2 tygodnie ćwiczenie domowe lub klasowe. Ustnie tłómaczono w książce Spiessa 2 gdz. Hom. Odys. lib. 3. od w. 300. aż do końca, potém ks. 1. Czaplicki

4) **Jęz. niemiecki** 2 gdz. Powtórzenie nauki o zdaniu. Ćwiczenia w dyspozycyach i deklamacye. Czytano ustępy w Kehreina książce wyznaczonéj dla stopnia wyższego. Co 3 tygodnie wypracowania domowe. Goleński.

5) **Jęz. polski** Zobacz klasę IV.

6) **Język franc.** 2 gdz. Czytano ustępy w Lüdekinga książce w części I. Wyłożono gramatykę podług Ploetza kurs II. Oddziały od 1—46. Co 2 tygodnie ćwiczenia domowe lub klasowe. Schäfer

7) **Historya** 2 gdz. Brandenbursko-Pruska historya z uwzględnieniem historyi państwa niemieckiego aż do śmierci Fryderyka Wielkiego.

Jeografia 1 gdz. System Alp européjskich; polityczna jeografia Prus i krain na teraz wcielonych. Jeografia krajów i państw pozaeuropéjskich. Na końcu wyłożono historyą odkryć. Schwarz.

8) **Matematyka** 3 gdz.

a) planimetrya: nauka o kole, o porównaniu pewierzchni figur prostoliniowych. O podobieństwie trójkątów. Jeometryczne zagadnienia.

b) arytmetyka 1 gdz. Cztery działania jednowyrazami i potęgami. Nauka o potęgach i pierwiastkach. Co 2 tygodnie ćwiczenia jeometryczne lub arytmetyczne domowe. Schmidt.

9) **Historya naturalna** 2 gdz. Latem botanika o pojedyńczych i złożonych organach roślin z względu anatomicznego i fizyologicznego. System Juszego. Opis roślin żyjących.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

W. Zoologie. Kurze Uebersicht über das Thierreich. Schmidt.

Secunda.

Ordinarius: v. Golenski.

1) Religion 2 St. comb. mit Prima.

a) evangelisch: Der Galaterbrief und der 1. Korintherbrief wurde in der Ursprache gelesen. Kirchengeschichte bis Karl d. Gr. Katechismus und Lieder wiederholt. Das Nicänische und Athanasianische Symbol. Schönfeld.

b) katholisch: Die Lehre von der Welterlösung, von der Kirche, der Gnade und Rechtfertigung und von der Vollendung des Reiches Gottes. — Kirchengeschichte von 1518—1845. Garsztka, seit Januar 1867 Andrzejewicz.

2) Lateinisch 10 St. Gelesen: Cicero Cato major, Laelius, or. pro Ligario pro Milone und einige Briefe. Privatlektüre: Sallust, Catilina, Livius lib 26. Grammatik: Wiederholung der Formen- und Casuslehre, dann die Lehre von den Temporibus und Modis nach Moißisztzig. Mündliche Uebersetzung aus Süpfle. Aus Cicero retrovertirt und einige Kapitel memorirt. Wöchentliche Exercit. oder Extemporalien. Die Obersekundaner lieferten 6 Aufsätze. v. Golenski. Dichter 2 St. Virgil. Aeneis lib. 8. u. 9. Einige Eklogen. Czaplicki.

3) Griechisch 6 St. Prosa 4 St. Im S. Herod. lib. 1., c. 95—182; im W. Xenoph. memorabil. lib. 1 u. 2 bis c. 7. Syntax des Nomens nach Halm. 1 St. für Exercit. und Extemporalien. Der Direktor. Homer Odyss. lib. 13—17. Privatlektüre lib. 1—5. 2 St. Jung.

Zimą Zoologia. Krótki pogląd na państwo zwierząt. Schmidt.

Klassa II.

Ordynaryusz: Goleński.

1) **Religia** 2 gdz. w połącz. z kl. I.

a) dla ewangelików: czytano list do Galatów i do Koryntyan w języku pierwotnym. Dzieje kościoła aż do Karola W. Katechizm i pieśni. Wyznanie wiary Nicéjskie i Atanazyańskie. Schönfeld.

b) dla uczniów katolickich: Nauka o odkupieniu, o kościele, o łasce, o usprawiedliwieniu i o spełnieniu się królestwa bożego. Historya kościelna od 1518 — 1845. X Garsztka, od końca Stycznia 1867 X. Andrzejewicz.

2) **Język łaciński** 10 gdz. Cicero Cato maior, Lälius; orat pro Ligario, pro Milone; czytano potém kilka listów. Czytano pobieżnie Sall. Cat. div. lib. 26. Gramatyka. Powtórzenie nauki formalnéj i składni rządu. Potém wyłożono naukę o czasach i trybach podług Moisisztziga. Tłómaczono z niemieckiego na łacinę podług książki Süpflego. Z Cicerona retrowertowano i uczono się kilka rozdziałów na pamięć. Co tydzień pisano ćwiczenia w domu albo w klasie. Uczniowie sekundy wyższéj oddali w półroczu zimowém 6 wypracowań łacińskich. Góleński. Virgil Aeneis lib. 8 i 9. Czytano i kilka eklóg. Czaplicki.

3) **Jęz. greoki** 6 gdz. Prozy 4 gdz. w półroczu latowém. Herod. lib. I. cap. 95 —182. w półroczu zimowém Xenoph. memor. lib. 1 i 2 aż do rozdz. 7. Wyłożono składnię zgody i składnią rządu podług Halma. W 1 gdz. oddawano i rozbierano ćwiczenia albo w domu albo w klasie pisane. Dyrektor. Hom. Odyss. lib. 13—17. Czytano pobieżnie lib. 1—5. Jung.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

4) **Deutsch** 2 St. Gelesen und erklärt wurden: die Künstler von Schiller und Schillers Wallenstein. Uebungen im Disponiren, freie Vorträge. Monatlich ein Aufsatz. Jung.

5) **Polnisch** 2 St.

a) Polnische Abtheilung: Gelesen Powrót Posla von Niemczewicz, Marya von Malczewski und Pan Tadeusz von Mickiewicz. Einige Abschnitte der Grammatik nach Małecki. Freie Vorträge. Monatlich ein Aufsatz. Czaplicki.

b) Deutsche Abtheilung: mit Prima comb. Prosaische und poetische Stücke aus Rymarkiewicz Th. 1 und aus Cegielski wurden gelesen. Syntax nach Kampmann; alle 2 Wochen ein Exercit. aus Kampmanns Aufgaben, oder ein Extemporale. Schwarz.

6) **Französisch** 2 St. Gelesen wurden ausgewählte Stücke aus Lüdecking 2. Th. Grammatik nach Plötz Lektion 46—78. Alle 2 Wochen ein Exercit. oder Extemporale. Schäfer.

7) **Hebräisch** 2 St. Formenlehre bis zur Nominalbildung. Lektüre aus Seffers Elementarbuch. Schönfeld.

8) **Geschichte** 3 St. Geschichte des Hellenismus und der Römer bis zum Untergange des abendländischen Reichs. Das Mittelalter bis zum Vertrage von Verdun. Schwarz.

9) **Mathematik** 4 St.

a) Geometrie 2 St. Proportionalität gerader Linien, Berechnung der Seiten regulärer Polygone. Aufgaben aus der rechnenden Geometrie. Goniometrie und die Elemente der Trigonometrie.

b) Arithmetik 2 St. Rechnungen mit Wurzelgrößen und Logarithmen, Gleichungen des 1. und 2. Grades mit einer Unbekannten. 14tägige planimetrische, trigonometrische oder arithmetische schriftliche Arbeiten. Schmidt.

10) **Physik** 1 St. Akustik; Mechanik der tropfbar-flüssigen Körper. Schmidt.

4) **Jęz. niemiecki** 2 godziny Czytano i wykładano Szyllera: „Künstler i Wallenstein" ćwiczenia w dyspozycyach, wolne wykłady. Co miesiąc wypracowanie. Jung.

5) **Jęz. polski** 2 gdz.

a) oddział polski: Czytano: Powrót Posła p. Niemczewicza, Maryę Malczewskiego i Pana Tadeusza p. Miczkiewicza. Niektóre oddziały grammatyki podług Małeckiego. Wolne wykłady. Co miesiąc wypracowanie. Czaplicki.

b) oddział niem. połączony z klasą I. Czytano ustępy prozy i poezyi z Rymarkiewicza cz. I. i z Cegielskiego. Składnia podł. Kampmana; co 2 tygodnie ćwiczenia z Kampmana lub extemp. Schwarz.

6) **Jęz. francuski** 2 gdz. Czytano wybrane ustępy z Lüdeckinga cz. II. Grammatyka podług Plötza lekcye 46—78. Co 2 tygodnie ćwiczenie w domu lub w klasie pisane. Schäfer.

7) **Hebrajskie** 2 gdz. Nauka o formach aż do tworzenia imion. Czytano Seffera książkę elementarną. Schönfeld.

8) **Historya** 3 gdz. Historya Greków i Rzymian aż do upadku państwa północnego. Historya średnia aż do układu w Werdun. Schwarz.

9) **Matematyka** 4 gdz.

a) Geometrya 2 gdz. O proporcyalności linii prostych, obrachowanie boków regularnych wieloboków. Zadania obrachunków geometrycznych. Geometrya i początki trygonometryi.

b) arytmetyka 2 gdz. Rachunki z ilościami pierwiastkowemi i logarytmami; równania 1. i 2. stopnia z jedną nieznajomą. Co dwa tygodnie planimetryczne, trygonometryczne, lub arytmet. piśmienne roboty. Schmidt.

10) **Fizyka** 1 gdz. Akustyka, mechanika ciał kroplisto-płynnych. Schmidt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Prima.

Ordinarius: Czaplicki.

1) **Religion** comb. mit Secunda.

2) **Lateinisch** 8 St. Im S. Cicero de offic. lib. 2 und 3 3 St. Livius lib. 25 1 St. Im W. Cicero or. in Verrem lib. 4 3 St. Tacit. Agricola 1 St. Mündliches Uebersetzen aus Süpfle und Retrovertiren aus Cicero. 1 St. Extemporal. und Exercit.; im W. auch Disputir-Uebungen 1 St. Monatlich ein Aufsatz. Czaplicki. Horat. carm. lib. 3. und 4. carm. seculare Epist. lib. 2, 1; ars poetica. 10 Oden wurden memorirt und die Metrik der Oden durchgenommen. v. Goleński.

3) **Griechisch** 6 St. Im S. Euripid. Iphigenia Taurica und Sophocles Philoct. Im W. Lycurgi or. in Leocratem, Plato Apolog. Socr. und Crito 4 St. Homer. Ilias lib 19—24 1 St. Privatlektüre Ilias lib 13—18. Exercit. und Extemporal. 1 St. Der Direktor.

4) **Deutsch** 3 St. Literaturgeschichte von der ersten schlesischen Schule bis auf Göthes Tod. Gelesen wurden in der Klasse Proben zu den besprochenen Schriftstellern. Privatlektüre: Lessings Laokoon, über das Epigramm, über die Fabel; Göthes Egmont und Götz. Uebungen im Disponiren und in freien Vorträgen. Monatlich ein Aufsatz. Im W. 1 St. Logik. v. Goleński.

5) **Polnisch** 2 St.

a) Polnische Abtheilung: Literaturgeschichte: von der Epoche des Mickiewicz. Gelesen das Wichtigste von Krasiński, Słowacki, Morawski, Zaleski, Goszczyński, Olizarowski. Freie Vorträge. Alle 4 Wochen ein Aufsatz. Czaplicki.

b) Deutsche Abtheil. comb. mit Secunda.

6) **Französisch** 2 St. L'Avare par Molière. Ausgewählte Stücke aus Herrig und Burguy. Alle 2 Wochen ein Exercitium oder Extemporale. Schäfer.

7) **Hebräisch** 2 St. Syntax. Lektüre: einige

Klassa I.

Ordynaryusz: Czaplicki.

1) **Religia** zob. kl. II.

2) **Łacina** 8 gdz. Latem Cic. de off. ks. 2 i 3. 3 gdz. Liviusz ks. 25 1 gdz. Zimą Cic or. in Verrem ks. 4. 3 gdz. Tac. Agr. 1 gdz. Ustne tłomaczenie z Süpfl. i retrow. z Cicer. 1 gdz. Ćwicz. domowe i w klassie pisane. Zimą ćwicz. w rozprawianiu 1 gdz. Co miesiąc wypracow. Czaplicki. Wiersze Horac. ks. 3 i 4; carm. sec. Epist. ks. 2, 1. ars poetica. 10 ód uczono się na pamięć i rozbierano ich metrykę. v. Goleński.

3) **Jęz. grecki** 6 gdz. Latem Eurip. Ifigenia Taurica i Sofoklesa Filokt. Zimą Lycurgi or. in Leocr. Plat. Apol. Socr. i Crito 4 gdz. Hom. Ilias ks. 19—24. 1 gdz. Prywatnie czyt. Jl. ks. 13—18. Ćwiczenia domowe i w klasie pisane 1 gdz. Dyrektor.

4) **Niemiecki** 3 gdz. Historya literatury od pierwszéj szkoły szląskiéj aż do śmierci Göthego. Czytano w klasie próby wspomnianych pisarzy. Prywatnie: Lessynga Laokoona, o epigramie, o bajkach; Göthego Egmonta i Goetza. Ćwiczenia w dyspozycyach i w wolnych wykładach. Co miesiąc wypracowanie. Zimą 1 gdz. logiki. Goleński.

5) **Jęz. polski** 2 gdz.

a) oddz. polski: historya literatury od epoki Mickiewicza. Czytano najgłówniéjsze utwory Krasinskiego, Słowackiego, Morawskiego, Zaleskiego, Goszczyńskiego, Olizarowskiego. Wolne wykłady. Co 4 tygodnie wypracowanie. Czaplicki.

b) oddz. niemiecki: patrz kl. II.

6) **Francuzki** 2 gdz. L'avare przez Moliera. Wybrane ustępy z Herriga i Burguja. Co 2 tygodnie wypracowanie domowe lub w klasie. Schäfer.

7) **Hebrajski** 2 gdz. Składnia. Czy-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Kapitel aus dem 2. Buch Mosis und einige Psalmen. Schönfeld.

8) Geschichte 3 St. Geschichte der neuern Zeit. Im W. 1 St. Repetition der Geschichte des Alterthums und des Mittelalters. Der Direktor.

9) Mathematik 4 St.

a) Geometrie 2 St. Trigonometrie; Wiederholung und Erweiterung des Pensums der Secunda. Repetition mehrerer Abschnitte der Planimetrie und Stereometrie.

b) Arithmetik 2 St. Gleichungen 2ten Grades mit mehreren unbekannten Größen. Diophantische Gleichungen; Uebungen im Ansetzen von Gleichungen; die Combinationslehre, der binomische Lehrsatz; figurirte Zahlen. Alle 2 Wochen häusliche oder Klassen-Arbeiten aus allen Gebieten der Elementar-Mathematik. Schmidt.

10) Physik 2 St. Optik. Schmidt.

tano kilka ustępów z drugiéj książki Mojzesza i niektóre psalmy. Schönfeld.

8) **Historya** 3 gdz. Historya nowsza. Zimą 1 gdz. powtórzenie historyi starożytnéj i średniéj. Dyrektór.

9) **Matematyka** 4 gdz.

a) geometrya 2 gdz. trygonometrya; powtórzenie i rozszerzenie zadania klassy II.; powtórzenie kilku ustępów planimetryi i stereometryi.

b) arytmetyka 2 gdz. Równania drugiego stopnia z kilku nieznajomemi ilościami. Równania diophan. Zadania w ustawianiu równań; nauka o kombinacyach; ćwiczenia binomiczne, liczby figuryczne. Co dwa tygodnie w domu lub w klassie pisane wypracowania z całego pola matematyki elementarnéj. Schmidt.

10) **Fizyka** 2. gdz. Optyka. Schmidt.

Gesang-Unterricht 5 St. w.

Zweite Gesangklasse:

Kenntniß der Noten, Treff- und rhythmische Uebungen ohne und mit Text 1 St. Stolpe.

Erste Gesangklasse:

Einübung von Chören, Tenor und Baß 1 St.; Sopran und Alt 1 St.; alle Stimmen 1 St. combinirt. Stolpe.

1 St. w. Kirchengesang der evangelischen Schüler bei Herrn Stolpe, der katholischen bei Herrn Elementarlehrer Mizgalski.

Die jüdischen Schüler der 4 untern Klassen erhielten in 4 wöchentlichen Stunden Religionsunterricht von Herrn Rabbiner Dr. Pollack.

Śpiewy 5 gdz. tygodniowo.

II. klassa śpiewu:

Znajomość nót, ćwiczenia rytmiczne i trafiania z textem i bez textu 1 gdz. Stolpe.

I. klassa śpiewu:

Wprawa w chórach, tenor i bas 1 gdz. Sopran i alt 1 gdz; wszystkie głosy połączone 1 gdz. Stolpe.

1 gdz. śpiewu kościelnego uczniów ewangielickich u Stolpego, katolickich u Mizgalskiego nauczyciela elementarnego.

Uczniom żydowskim czterech klas niższych udzielał naukę religii w 4 gdz. tygodniowo, rabin p. Dr. Pollack.

Vorbereitungsklasse.

Ordinarius: Kreidelhoff.

1) **Religion** 3 St. Biblische Geschichte nach Kolde. Die Gebote und das Vater unser wurden gelernt. Kreidelhoff.

Klassa przygotowawcza.

Ordynaryusz: Kreidelhoff.

1) **Religia** 3 gdz. Historya biblijna podług Koldego. Uczono się przykazań i ojcze nasz. Kreidelhoff.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

2) **Deutsch** 9 St.

1. Abtheilung: Lesen und Erklärung von Lesestücken aus dem Kinderfreund von Preuß und Vetter Theil 1; damit Kenntniß des Artikels, Substantivs, Adjektivs und Verbums verbunden. Orthographische Uebungen;

2. Abtheilung: die Fibel von Grützmacher wurde gelesen. Kreidelhoff.

3) **Polnisch** 2 St. mit den polnischen Schülern. Schreib- und Lese-Unterricht nach Rakowicz, leichte Lesestücke aus Rymarkiewicz Theil 1. Kenntniß der Redetheile. Declination der Haupt- und Eigenschaftswörter. Görtz.

4) **Rechnen** 5 St.

1. Abtheilung: die 4 Species mit unbenannten Zahlen, Resolviren und Reduciren.

2. Abtheilung: die ersten 3 Species mit unbenannten Zahlen. Kreidelhoff.

5) **Geographie** 2 St. Heimathskunde: Provinz Posen. Kreidelhoff.

6) **Schönschreiben** 4 St. nach Lesshaffts Heften. Kreidelhoff.

2) **Jęz. niemiecki** 9 gdz.

1. oddział. Czytano i wykładano ustępy do czytania z „Kinderfreund“ p. Preussa i Vettra; z tém połączono znajomość artykułu, rzeczownika, przymiotnika i słowa. Ćwiczenia ortograficzne.

2. oddział: czytał elementarz Grützmachra. Kreidelhoff.

3) **Jęz. polski** 2 gdz. uczniowie polscy. Ćwiczenia w pisaniu i czytaniu podług Rakowicza, łatwe ustępy z Rymarkiewicza część 1. Znajomość części mowy, deklinacya przymiotników i rzeczowników. Görtz.

4) **Rachunki** 5 gdz.

1. oddział. Cztery działania z liczbami niemianowanemi. Sprowadzanie i rozwiązywanie.

2. oddział: Pierwsze trzy działania z liczbami niemianowanemi. Kreidelhoff.

5) **Jeografia** 2 gdz. Wiadomości o miejscu rodzinnem. Wielkie Xięstwo Poznańskie. Kreidelhoff

6) **Kaligrafia** 4 gdz. Pisano podług Lesshaffta wzorów. Kreidelhoff.

Folgende Themata wurden in Prima bearbeitet:

Im Deutschen:

1. Braucht nur der Soldat tapfer zu sein?
2. Ueber die Entwicklung der deutschen Poesie im 17. Jahrhundert.
3. Wodurch werden nach einem Ausspruche Otfried Müllers große und glücklich bestandene Gefahren die höchste Wohlthat für die Völker? (Chrie).
4. *Γέλως ἄκαιρος ἐν βροτοῖς δεινὸν κακόν.*
5. Der Gedanke „Gott sieht dich“ ein warnender und ein tröstender Gedanke.
6. Begründung und Beschränkung des Spruches: das Alte behalte.
7. *Οὐ παντὸς ἀνδρὸς φέρειν εὐτυχίαν.* (Chrie).
8. Schweigen ist eine Kunst. (Klassenarbeit).
9. Welche Communicationsmittel bieten sich gegenwärtig für den Verkehr der Menschen dar?
10. Das Thema der Abiturienten.

Im Lateinischen:

1. Quibus rebus factum sit, ut Graeci ex gravissimis bellis contra Persas gestis superiores discederent?

Następujące zadania w klasie Iszéj obrobione zostały:

W Języku niemieckim:

W języku łacińskim:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

2. In Sulla secuta est honestam causam non honesta victoria. Cic. de off. lib 2, § 27.
3. Ultima semper
   Exspectanda dies homini dicique beatus
   Ante obitum nemo supremaque funera debet. Ovid Metam. 3. 135.
4. Illud Sallustii, „et bello et pace clarum fieri licet," exemplis ex historia petitis demonstretur.
5. Belli civilis, quod inter Pompejum et Caesarem gestum est, causae et eventus exponantur. (Klassenarbeit).
6. Triginta tyrannorum Athenis imperium quomodo sublatum est?
7. Atque ut magnas utilitates adipiscimur conspiratione hominum atque consensu, sic nulla tam detestabilis pestis est, quae non homini ab homine nascatur. Cic. de off. 2, 5, 16.
8. Horatii odarum libri 3, crm. 16 argumentum addita rerum uberiore explicatione.
9. Das Thema der Abiturienten.

Im Polnischen: W języku polskim:

1. Talent nie użyty jest jak skarb zagrzebany.
2. Dla czego poezya polska w wieku 17. i w pierwszéj połowie 18go kwitnąć nie mógła?
3. Nieszczęście jest szkołą wielkich mężów.
4. Znaczenie tych wyrazów poety:
   „Wiecznotrwały ten na ziemi,
   Kto swą śmiercią życie plemi;
   Lecz kto życiem swém śmierć daje,
   Ten gdy skona, już nie wstaje." (N. Z. Krasiński).
5. Czy klimat i natura kraju na duszę i wykształcenie ludzi wpływ wywierają?
6. Nauka największym skarbem.
7. Donec eris felix, multos numerabis amicos.
8. Das Thema der Abiturienten.

Aufgaben zu den schriftlichen Arbeiten der Oster-Abiturienten-Prüfung.

Im Deutschen:

Das Gold ist ein guter Diener, aber ein böser Herr.

Im Lateinischen:

Fortuna plerumque eos quos plurimis beneficiis ornavit, ad duriorem casum reservat Bell. Alex. 25.

Im Polnischen:

Walka romantyków z klasykami w Polsce.

In der Mathematik:

1. $\frac{1}{(x-2)^2} + \frac{1}{(y+3)^2} = 706$

$\frac{1}{\sqrt{x-2}} + \frac{1}{\sqrt{y+3}} = 8.$

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

2. Zwei arithmetische Reihen von 7 und von 9 Gliedern haben gleiche Anfangs- und gleiche Endglieder; das letztere ist $1\frac{1}{2}$ mal so groß als das erstere. Das Produkt der dritten Glieder beider Reihen ist 21. Wie heißen die Reihen?

3. Es ist ein Dreieck zu berechnen, wenn gegeben sind die Differenz zweier Seiten $d = 3'$; die Summe der diesen Seiten gegenüber liegenden Winkel $\varphi = 138°21' 1{,}2''$ und der Radius des umschriebenen Kreises $r = 7{,}523614'$.

4. Wie groß ist das Volumen einer geraden fünfkantigen Pyramide, wenn der Radius des der Grundfläche eingeschriebenen Kreises $\varrho = 4''$ ist, und wenn die Seitenkanten gleich den Grundkanten sind?

Die Lehrbücher sind dieselben geblieben. Doch im künftigen Schuljahre wird mit Genehmigung des Königl. Provinzial-Schulcollegiums statt des polnischen Elementarbuchs von Poplinski das von Wolinski und Schönke für die untere deutsche Abtheilung eingeführt.

Książki naukowe pozostały te same. W przyszłym jednakże roku szkólnym zostanie za pozwoleniem Król. Prowincyonalnéj Rady szkólnéj zamiast polskiéj książki początkowéj p. Poplinskiego, książka p. Wolinskiego i Schönkiego dla niemieckiego oddziału zaprowadzoną.

B. Verfügungen
des Kgl. Provinzial-Schulcollegiums
von allgemeinerem Interesse.

Vom 1. Mai. Das Buch „der schleswig-holsteinische Krieg" von Th. Fontane wird für die Schülerbibliothek empfohlen.

Vom 11. Mai. Vom 1. October 1868 dürfen nur solche Lehrer als Turnlehrer an den öffentlichen höhern Unterrichtsanstalten fungiren, welche die vorschriftsmäßige Prüfung bestanden haben. Doch können auf Antrag der Provinzial-Behörden einzelne Turnlehrer auf Grund ihrer bewährten Leistungen von Ablegung der Prüfung entbunden werden.

Vom 5. Juli. Künftig sind 254†6 Exemplare der Programme einzusenden.

Vom 27. Juli. Die Aufnahme von Forst-Eleven bei der Königl. Forst Akademie zu Neustadt-Eberswalde findet künftig jedesmal nur zu Ostern statt.

B. Rozporządzenia
Król. Rady Szkólnéj Prowincyonalnéj
ogólnego znaczenia.

Z dnia 1. Maja. Prowincyonalna Rada szkólna poleca zakupienie książki p. t. Wojna szlezwicko-holstyńska przez T. Fontanę do bibloteki uczniów.

Z dnia 11. Maja Od 1. Paźdz. 1868 wolno tylko takim nauczycielom przy wyższych zakładach naukowych publicznych udzielać nauki turniejów, którzy popis prawém przepisany złożyli. Jednakowoż mogą na wniosek władz prowincyonalnych pojedyńczy nauczyciele w skutek swych dowiedzionych zdolności od składania popisu być uwolnieni.

Z dnia 5. Lipca Na przyszłość ma się przesyłać 254†6 egzemplarzy programów.

Z dnia 27. Lipca. Przyjmowanie uczniów chcących się poświęcić leśnictwu przy Król. akademii leśnictwa w Nowem mieście-Eberswalde będzie miało na przyszłość tylko na Wielkanoc swoje miejsce.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Vom 19. Juli. In der Pfingstwoche 1867 soll in Posen die erste Direktoren-Konferenz der Provinz abgehalten werden. Das Königl. Provinzial-Schulcollegium übersendet die zur Besprechung bestimmten Themata zur Berathung durch das Lehrercollegium.

Vom 23. Oktober. Die Schüler der obern Klassen welche Theologie studiren wollen, sollen rechtzeitig daran erinert werden, an dem Unterricht im Hebräischen Theil zu nehmen und sich der Prüfung in dieser Sprache bei ihrem Abgange zu unterziehen.

Vom 19. December 1866. Das Königl. Provinzial-Schulcollegium übersendet eine Abschrift der Vorschriften für die Prüfung bei der Königl. Berg-Akademie in Berlin.

Vom 19. December. Die Leistungen der Schüler im Turnen sollen sowohl in den Semester-Censuren, als in den Abiturienten-Zeugnissen Beurtheilung finden.

Vom 8. Januar 1867. Das Königliche Provinzial-Schulcollegium übersendet ein Gutachten der Medizinal-Abtheilung des Ministeriums in Betreff des Verhaltens der höhern Schulen beim Ausbruch der Cholera und verordnet, nach den in diesem Gutachten ausgesprochenen Grundsätzen künftig zu verfahren und unter keinen Umständen eher zu schließen, als bis die Genehmigung des Königl. Provinzial-Schulcollegiums eingeholt und ertheilt ist.

Z dnia 19. Lipca. Podczas Zielonych Swiątek r. 1867 ma się odbyć w Poznaniu pierwsza prowincyonalna konferencya Dyrektorów. Król. Prow. Rada szkólna przesyła kolegium szkólnemu temata mające przyjść pod obrady, aby takowe zdanie swoje o nich wyrzekło.

Z dnia 23. Paźdz. Uczniom klas wyższych chcącym się poświęcić teologii, ma się zawczasu przypominać, aby brali udział w nauce języka hebrajskiego i aby się przy swojém odejściu popisowi w tymże języku poddawali.

Z dnia 19. Grudnia 1866. Król. prowincyonalne Kolegium Szkólne przesyła odpis przepisów tyczących się egzaminów przy Król. akademii górniczéj w Berlinie.

Z dnia 19. Grudnia. Postępy uczniów w ćwiczeniach gimnastycznych mają być oceniane i umieszczane tak w świadectwach półrocznych jako téż w świadectwach abituryenckich.

Z dnia 8. Stycznia 1867. Król. Prowincyonalne Kolegium Szkólne przesyła zdanie wydziału medycznego ministeryalnego dotyczące zachowania się wyższych szkół przy wybuchu cholery przepisując, aby podług zasad w zdaniu tém wypowiedzianych sobie postępowano i pod żadnym warunkiem szkół prędzéj nie zamykano, ażby Król. Prow. Kolegium Szkólne o radę zapytane pozwolenia swego nie udzieliło.

C. Chronik.

In diesem Schuljahre hat der Unterricht mancherlei Störungen erlitten. Zuerst war es der ruhmreiche Krieg gegen Oestreich und dessen Bundesgenossen, welcher die Gemüther der Lehrer und auch der Schüler in die lebhafteste Bewegung setzte, obgleich keiner der jüngern Lehrer

C. Kronika.

W tym roku szkólnym była wystawiona nauka na rozmaite przeszkody. Naprzód spowodowała je pełna sławy wojna przeciw Austryi i jéj sprzymierzeńcom, która umysły tak nauczycieli jako téż uczniów do żywego wzruszyła lubo żaden ani z młodszych nauczy-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

oder der ältern Schüler unmittelbar für den Kampf in Anspruch genommen wurde. Viel störender als der Krieg wirkte aber die Cholera, die besonders im September sehr verheerend in der Stadt auftrat. Von panischem Schrecken ergriffen, nahmen die auswärtigen Eltern fast alle ihre Söhne nach Hause, so daß die obern Klassen fast leer waren. Dadurch sah sich der Unterzeichnete genöthigt, bei dem Königl. Provinzial-Schulcollegium zu beantragen, daß die Michaelisferien vor dem ordnungsmäßigen Termin beginnen und statt anderthalb Wochen 14 Tage dauern möchten. Die Genehmigung erfolgte. Also begannen die Michaelisferien am 18. Septbr. und dauerten bis zum 2. Octb. Es ist nicht zu entschuldigen, daß viele der auswärtigen Eltern ihre Söhne noch lange nach dem 2. Octbr. zu Hause behielten, da die Seuche bereits am Anfange des Octbr. dem Erlöschen nahe war.

Drei Schüler hat die Anstalt in diesem Schuljahre durch den Tod verloren. Der Septimaner Michalski starb plötzlich am 23. April; in den Michaelisferien wurde der Septimaner Lehwald durch die Cholera, am 7. Novbr. 1865 der Secundaner Bauza durch den Typhus fortgerafft.

Auch das Lehrercollegium ist von Krankheit nicht verschont geblieben. Herr Kreidelhoff sah sich wegen eines hartnäckigen Halsleidens genöthigt, im Septbr. einen vierwöchentlichen Urlaub zu einer Kurreise nach Berlin zu nehmen. Herr Schulamtscandidat Quade hat die Güte gehabt, ihn zu vertreten. Dem genannten Herrn sagt hiermit der Unterzeichnete für seine Gefälligkeit und seinen Eifer, mit dem er sich der mühevollen Vertretung unterzogen hat, seinen aufrichtigen Dank.

Kurz vor den Weihnachtsferien verließ die Anstalt, um eine Propstei in Koźmin zu über-

cieli ani ze starszych uczniów nie był spowodowany do bezpośredniego w boju udziału. Daleko większą przeszkodę aniżeli wojna sprawiła cholera, która mianowicie we Wrześniu najgwałtowniéj w mieście zapanowała. Rodzice zamiéjscowi panicznym przestrachem przejęci pozabierali prawie wszystkich swoich synów do domu, tak że wyższe klasy prawie wypróżnione zostały. W skutek tego widział się niżéj podpisany zmuszonym udać się do Król. Prowincyonalnego Kolegium Szkólnego z wnioskiém, ażeby ferye Sto. Michalskie rozpoczęły się przed terminem prawnie przepisanym i ażeby trwały zamiast półtora dwa tygodnie. Pozwolenie nastąpiło. Przeto zaczęły się ferye Sto. Michalskie 18. Września i trwały aż do 2 Paźdz. Nie można tego uniewinnić, że wielu zamiejscowych rodziców zatrzymało swych synów w domu jeszcze długo po 2. Paźdz. gdyż epidemia już na początku Paźdz. prawie dogorywała.

Zakład szkólny stracił w tym roku przez śmierć trzech uczniów. Uczeń klasy przygotowawczéj Michalski umarł nagle 23. Kwietnia; podczas feryi Sto. Michalskich, umarli Septymaner Lehwald na cholerę, 7 zaś Listopada 1866 uczeń kl. II. Bauza na tyfus.

I kolegium nauczycielskie nie było wolném od choroby. Pan Kreidelhoff został zmuszony dla swojego upartego cierpienia na gardło wziąść we Wrześniu cztero-tygodniowy urlop w celu udania się do Berlina na kuracyą. Kandydat Pan Quade raczył go uprzéjmie zastąpić. Co dopiero wymienionemu Panu składa niżéj podpisany za jego uprzejmość jako téż za jego gorliwość z którą się podjął zastępstwa, swoje szczere podziękowanie.

Krótko przed Bożem Narodzeniem opuścił nasz zakład, celem objęcia probostwa

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nehmen, Herr Vicar Garsztka, der seit Ostern 1860 als katholischer Religionslehrer an unserm Gymnasium unter den katholischen Schülern segensreich gewirkt hat. Für diese seine Wirksamkeit bleiben ihm seine Schüler, sowie die ganze Anstalt zu dauerndem Danke verpflichtet. An seine Stelle trat Herr Vicar Andrzejewicz, bisher in Trzemeszno.

Am 25. Januar d. J. wurde Herr Dr. Wilhelm Jahns mitten in seiner Wirksamkeit vom Schlage plötzlich getroffen und starb nach wenigen Stunden. Der Verstorbene war am 22. Januar 1822 in der hiesigen Provinz geboren, gebildet auf dem Gymnasium zu Trzemeszno und der Universität zu Breslau. Seit dem 1. November 1863 war er an dem hiesigen Gymnasium als ordentlicher Lehrer angestellt. Mit sehr gediegenen Kenntnissen verband er die gewissenhafteste Treue in der Ausübung seines schweren Berufs; dieses wie sein streng sittlicher Lebenswandel, und seine seltene Bescheidenheit gewannen ihm die ungetheilte Achtung seiner Collegen und aller, die ihn näher kannten und seinen Werth zu schätzen verstanden. Have pia anima!

Am 22. März 1867 wurde der Geburtstag Sr. Majestät des Königs in der gewöhnlichen Weise gefeiert. Herr Dr. v. Golenski hielt die Festrede.

w Koźminie X. wikaryusz Garsztka, który od Wielkanocy r. 1860 jako nauczyciel religii katolickiéj przy naszém Gimnazyum na uczniów religii katolickiéj błogi wpływ wywierał. Za to jego działanie czują się obowiązani tak jego uczniowie jako téż cały zakład do trwałéj wdzięczności. Na jego miejsce wstąpił X. wikaryusz Andrzejewicz, który dotychczas był w Trzemesznie.

Dnia 25. Stycznia b. r. został nagle ruszony paraliżem podczas pełnienia swoich obowiązków Pan Dr. Wilhelm Jahns i umarł po kilku godzinach. Zmarły urodził się 22. Stycznia r. 1822 w tutejszéj prowincyi, kształcił się w Gimnazyum Trzemeszeńskiem i na uniwersytecie Wrocławskim. Od 1. Listopada r. 1863 był on przy tutéjszém Gimnazyum potwierdzony jako nauczyciel etatowy. Z gruntowną nauką łączył on największą sumienność w wypełnianiu obowiązków swego trudnego powołania; to jako téż jego surowo moralny żywot, jego rzadka skromność zjednały mu niezaprzeczony szacunek jego kolegów i wszystkich tych, co go bliżéj znali i jego wartość ocenić umieli. Pokój jego duszy!

Dnia 22. Marca 1867 obchodzono w zwykły sposób urodziny Jego Królewskiéj Mości. Mowę uroczystą miał Pan Dr. Goleński.

D. Statistisches

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

D. Statistisches.

1. Schülerzahl.

D. Statystyka.

1. Liczba uczniów.

a. im Sommer	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Summa	VII.	Ges.-Summa	Einheim.	Auswärt.	mit deut. Sprache	mit poln. Sprache.
Evangelische	7	16	19	19	15	13	89	4	93	150	108	161	97
Katholiken	8	18	24	15	15	14	94	10	104				
Juden	1	3	11	9	18	11	53	8	61				
Zusammen	16	37	54	43	48	38	236	22	258				
b. im Winter	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Summa	VII.	Ges.-Summa	Einheim.	Auswärt	mit deut. Sprache.	mit poln. Sprache.
Evangelische	7	13	18	19	17	13	87	10	97	147	105	159	93
Katholiken	12	16	23	14	15	15	95	8	103				
Juden	1	1	12	6	15	10	45	7	52				
Zusammen	20	30	53	39	47	38	227	25	252				

Abgegangen sind bis zum Schluß des Programms während des Winter-Semesters, die Abiturienten abgerechnet: 13 aus dem Gymnasium, 1 aus der Vorbereitungsklasse; 1 aus dem Gymnasium ist gestorben.

Uczniów odeszło aż do ukończenia programu podczas zimowego półrocza, oprócz abituryentów, 13 z Gimnazyum, 1 ze szkoły przygotowawczéj; 1 z Gimnazyum umarł.

2. Lehrer-Bibliothek.

2. Bibloteka nauczycieli.

Die Anstalt erhielt von dem Herrn Minister der geistlichen Angelegenheiten geschenkt: die Fortsetzung von Foß, Zeitschrift für preußische Geschichte, Jos. Scaligeri poemata; vom Königl. Provinzial-Schulcollegium: eine Doppelkarte von der pyrenäischen Halbinsel aus dem Relief-Atlas von Raaz.

Gekauft wurden: Cicero epist. selectae von Süpfle. Ovid Tristia von Platz. Metamorph. von Haupt. Livius von Weißenborn Bd. 9 und 10. Alcäus u. Sappho von Kock. Sophocl. Ajax von Lobeck, Zosimus, Prisciani institut. Grammat. von Hertz. Scriptores metrici Graeci Bd. 1 von Westphal. Hesiod von Göttling. Plato Cratylus, Euthydemus, Laches, Menexenus, Timaeus, Critias von Stallbaum. Cicero ausgewählte Reden von Halm Bd. 7. Euripides deutsch von Danner. Cicero's Briefe übersetzt von Wieland. Lehrs de Arist. studiis Homer. Ulfilas und Hêliand von Heyne. Droysen, Geschichte der preußischen Politik Bd. 3 Abth. 3. Ranke die römischen Päpste. Erdmann Geschichte der Philosophie.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Süpfle, Anleitung zum Lateinischschreiben, Helmholtz, die Lehre von den Tonempfindungen, Kiepert, Wandkarte von Alt-Italien, v. d. Velde, Karte von Palästina, Zarncke, literarisches Centralblatt, die Fortsetzungen von Stiehls Centralblatt, Petermanns Mittheilungen, Schlömilchs Zeitschrift für Mathematik. Fleckeisen u. Masius, neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik, Schmid's Encyklopädie des Erziehungswesens.

Die Sammlungen des Gymnasiums wurden vermehrt durch einen von Herrn Apotheker Gnoth geschenkten Sporn, der bei Koszczaly in der Nähe von Radziejewo in Polen gefunden ist und aus einem Kampfe der deutschen Ritter gegen Wladyslaw Jagello herrühren soll. Dem freundlichen Geber unsern Dank

3. Jugend-Bibliothek. 3. Biblioteka młodzieży.

Pisma Trembeckiego 2 Bde. Pisma Krasickiego 10 Bde. Poezye Tom. Kaj. Węgierskiego. Dzieła Franciszka Karpinskiego 5 Bde. Poezye Elzbiety Drużbackiéj 2 Bde. Korzeniowski: Spekulant, Kollokacya. Emeryt. Kraszewski: Ostap Bondarczuk. Zalewski: Duch od stepu. Pisma Morawskiego. Wincenty Pól: Pieśń o ziemi naszéj; pieśń o domu naszym. Garczyński: Wacław. Odyńca: Felicyta, Barbara Radziwillowna. Siemienski: Królodworski rękopis. Zmorski: Wieża siedmiu wodzów. Kondratowicz: Stare wrota. Schmitt Henryk: Dzieje polski XVIII. i XIX. wieku. Pierścionek, Powieść dla dzieci i doroslych. Kochanowski Jan: Obrazy z końca XVI. wieku. Berwiński: Poezye 2 Bde. Szymanowski: Obrazki z życia znakomitych ludzi dla młodego wieku. Fontane: der schleswig-holsteinsche Krieg. Winterfeld: Vollständige Geschichte des preuß. Krieges von 1866. Platens Werke 5 Bde. Hauffs Werke 5 Bde. Uhlands poetische Werke. Schwab, die deutschen Volksbücher für Alt u. Jung wiedererzählt. Schwenck, Mythologie der Griechen, der Germanen, der Slaven 3 Bde. Horn: Jugendschriften 2 Bde. Nieritz Jugendschriften 2 Bde. Moritz: Eines armen Waisenknaben Schicksale. Franz Hofmann: Frieol u. Nazi. Klettcke, Kreuz und Halbmond. Klettcke, Die drei Könige von Jerusalem. Osterwald: Erzählungen aus der alten deutschen Welt Pröhle: Märchen für die Jugend. Smidt: Heinrich von Zütphen. Dielitz, Reisebilder. Dielitz, die neue Welt. Kühn, Jugendschriften 4 Bde. Würdig, Jugendschriften 3 Bde. Heinrich Smidt, Seeschlachten und Abenteuer berühmter Seehelden. Schmidt-Mellin, Der Deutsche Orden der Marianer. Zastrow, Märchen. Zastrow, Unterm Lindenbaum. Zastrow, Auf fremder Erde. Zastrow, Aus Heimath und Ferne. Stein, Ivanhoe für die reifere Jugend bearbeitet. Armand, Carl Scharnhorst. Corrodi, Ferientage auf Onkels Schloß. Koch, das Schmuckkästchen. 4 Bnde. Jugendschriften von dem Verfasser der „Glocke der Andacht". Horn, Franklin.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

4. Unterstützungsfonds.

Für den Unterstützungsfonds sind im Jahre 1866 eingekommen:

durch milde Beiträge	60 Thl.	10 Sgr.	
aus dem Verkauf der Schulgesetze	4 Thl.	2 Sgr.	
Von einem frühern Quartaner Ersatz für verlorene Bücher	1 Thl.	25 Sgr.	
aus dem Verkauf unbrauchbar gewordener Bücher		15 Sgr.	
Kassenbestand von 1865	11 Thl.	24 Sgr.	4 Pfg.
	78 Thl.	16 Sgr.	4 Pfg.

Ausgegeben wurde:

Unterstützungen für würdige Schüler	22 Thl.	22 Sgr.	4 Pfg.
für Bücher zu Prämien und zur Armenbibliothek incl. Porto und Buchbinderrechnung	50 Thl.		
an den Schuldiener für das Einsammeln	2 Thl.	5 Sgr.	
	74 Thl.	27 Sgr.	4 Pfg.
Es bleibt ein Kassenbestand von	3 Thl.	19 Sgr.	

In der Sparkasse hat der Unterstützungsfonds 183 Thl. 23 Sgr.

Allen Wohlthätern, welche Geschenke an den Unterstützungsfonds gegeben haben, sagt der Unterzeichnete im Namen der Anstalt seinen aufrichtigen Dank.

4. Fundusz wsparcia.

Do funduszu przeznaczonego na wsparcie wpłynęło w roku 1866:

przez dobroczynne składki	60 tal.	10 śgr.	
ze sprzedaży praw szkólnych	4 tal.	2 śgr.	
od byłego ucznia kl. IV. jako wynagrodzenie za zgubione książki	1 tal	25 śgr.	
ze sprzedaży niepotrzebnych książek		15 śgr.	
pozostało w kasie z r. 1865	11 tal.	24 śgr.	4 fn.
	78 tal.	16 śgr.	4 fn.

Wydano na:

Wsparcie dla godnych uczniów	22 tal.	22 śgr.	4 fn.
za książki przeznaczone na nagrody i do biblioteki ubogich włącznie z porto i z oprawą	50 tal.		
Słudze szkólnemu za zbieranie	2 tal.	5 śgr.	
	74 tal.	27 śgr.	4 fn
pozostaje w kassie	3 tal.	19 śgr.	

W kasie oszczędności ma fundusz przeznaczony na wsparcie 183 tal. 23 śgr.

Wszystkim dobroczyńcom, co się składkami do funduszu wsparcia przyłożyli składa niżéj podpisany w imieniu zakładu swoje szczere podziękowanie.

In

In der am 18. März d. J. unter dem Vorsitz des Königl. Provinzial-Schulraths Herrn Geheimrath Dr. Mehring abgehaltenen Abiturienten-Prüfung erhielten folgende Primaner das Zeugniß der Reife:

W skutek popisu abituryenckiego odbytego dnia 18. Marca b. r. pod przewodnictwém król. prowincyonalnego Radzcy szkólnego tajnego radcy Pana Dr. Mehringa otrzymali uczniowie kl. I. świadectwo dojrzałości:

(XXVI) 1. **Jakob Ballach**, geboren in Pehsken Kr. Marienwerder, Sohn eines Gutsbesitzers, katholischer Confession, 23 Jahre alt, war 2 Jahre in unserer Schule und zwar in Prima. Er will in Breslau Medizin studiren.

(XXVII) 2. **Emil Breting**, geboren in Inowraclaw, Sohn eines Schuhmachers, evangelischer Confession, 19 Jahre alt, war 8 Jahre in unserer Schule, 2 Jahre in Prima. Er will sich dem Baufach widmen.

(XXVIII) 3. **Nicodemus Kowalski**, geboren in Barlożno, Kr. Pr. Stargardt, Sohn eines Grundbesitzers, katholischer Confession, 26 Jahre alt, war ½ Jahr in unserer Schule, und zwar in Prima, früher auf dem Gymnasium in Kulm. Er will in Pelplin Theologie studiren.

(XXIX) 4. **Ignaz Kasinski**, geboren in Bromberg, Sohn eines verstorbenen Kaufmanns, katholischer Confession, 24 Jahre alt, war 2 Jahre in unserer Schule, und zwar in Prima. Er will in Berlin Medizin studiren.

(XXX) 5. **Wilhelm Neubert**, geboren in Sorbehnen, Kr. Mohrungen in Ost-Preußen, Sohn eines Gutsbesitzers, evangelischer Confession, 20 Jahre alt, war 6 Jahre in unserer Schule, 1½ Jahre in Prima. Er will in Königsberg Theologie studiren.

(XXXI) 6. **Joseph Sucharski**, geboren in Schönlanke, Sohn eines verstorbenen Kaufmanns in Bromberg, katholischer Confession, 22 Jahre alt, war 2¼ Jahre in unserer Schule, 2 Jahre in Prima. Er will in Breslau Geschichte und slawische Sprachen studiren.

(XXXII) 7. **Karl Thiem**, geboren in Inowraclaw, Sohn eines Kreisgerichts-Sekretärs in Margonin, evangelischer Confession, 21 Jahre alt, war 6½ Jahre in unserer Schule, 2 Jahre in Prima. Er will sich dem Postfach widmen.

(XXXIII) 8. **August Wagner**, geboren in Trzemeszno, Sohn eines hiesigen Seilermeisters, evangelischer Confession, 23 Jahre alt, war 10½ Jahre in unserer Schule, 2½ in Prima. Er will in Berlin das Baufach studiren.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Vertheilung der Lektionen

unter die Lehrer während des Schuljahrs 1866—1867.

Lehrer.	Stundenzahl in jeder Klasse. I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Summa.
1. Günther, evangelisch, Direktor.	6 Griech. 3 Geschichte	4 Griech.						13
2. Schmidt, katholisch, 1 Oberlehrer.	4 Mathem. 2 Physik	4 Mathem. 1 Physik	3 Mathem. 2 Naturbeschreib.	3 Mathem.				19
3. Dr. Czaplicki, kathol. 2. Oberlehrer, Ordinarius von I.	6 Latein. 2 Polnisch	2 Latein. Dichter 2 Polnisch	6 Griech.					18
4. Schwarz, katholisch, 1. ordentlicher Lehrer, Ordinarius von III.	2 Polnisch (deutsche Abtheilung.)	3 Geschich.	3 Geschich. u. Geogr. 2 Lat. Dicht 2 Poln. (poln. Abth.)	6 Griech.	2 Poln. (poln. Abth.)			20
5. Dr. v. Golenski, ev., 2. ordentlicher Lehrer, Ordinarius von II.	3 Deutsch 2 Lat. Dich.	8 Latein.	2 Deutsch 2 Poln. (deutsche Abt.)		3 Französ.			20
6. Dr. Jung, evangelisch, 3. ordentlicher Lehrer, Ordinarius von IV.		2 Deutsch 2 Griech. Dichter	8 Latein.	8 Latein.				20
7. Dr. Jahns, evangel.,*) 4. ordentlicher Lehrer, Ordinarius von VI.				3 Geschich. u. Geogr. 2 Deutsch	2 Poln. (dtsch. Abth.)	9 Latein. 3 Deutsch 2 Geogr.		21
8. Schäfer, katholisch, 5. ordentlicher Lehrer, Ordinarius von V.	2 Französ.	2 Französ.	2 Französ.	2 Französ. 2 Latein. Dichter	9 Latein. 3 Deutsch			22
9. Görtz, katholisch, 6. ordentlicher Lehrer.			2 Zeichnen		3 Rechnen 2 Naturb. 2 Zeichnen 3 Schreib.	4 Rechnen 2 Naturb. 2 Zeichnen 3 Schreib	2 Poln.	25
10. Schönfeld, Superint., evangel. Religionslehrer.	2 Hebräisch 2 Religion	2 Hebräisch	2 Religion					8
11. Andrzejewicz, Vicar,**) kathol. Religionslehrer.	2 Religion		2 Religion		3 Religion			7
12. Kreidelhoff, evangel., Lehrer der Vorklasse und Turnlehrer.	4 Turnen				2 Geogr. 3 Religion		3 Religion 3 Deutsch 5 Rechnen 4 Schreib. 2 Geogr.	28 +4 Turnen
13. Stolpe, evangelisch, Gesanglehrer.	5 Stunden Gesang.							5

*) Nach dem Tode des Dr. Jahns übernahmen: Schmidt Deutsch in V., Schwarz Geschichte u. Geographie in IV. v. Golenski Deutsch in VI., Jung Deutsch in IV., Schäfer Lateinisch in VI. (6 St. w.), Görtz Polnisch in V. u. VI. und das Ordinariat von VI., Kreidelhoff Geographie in VI.

**) Bis Weihnachten 1866 Herr Propst Garsztka.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Der neue Cursus beginnt **Mittwoch den 1. Mai** um 7 Uhr des Morgens.

Die Aufnahme neuer Schüler findet am 29. u. 30. April Vormittags von 9 bis 12 Uhr im Conferenzzimmer des Gymnasiums statt.

Der Unterzeichnete erlaubt sich die geehrten Eltern wiederum darauf aufmerksam zu machen, daß der Abgang der Schüler von der Anstalt von den Eltern oder deren Stellvertretern schriftlich oder mündlich dem Direktor angezeigt werden muß. Bis diese Abmeldung erfolgt ist, wird der Schüler als der Anstalt noch angehörig angesehen und das Schulgeld muß fortbezahlt werden.

Es ist noch immer vorgekommen, daß Schüler ohne Abschied und Abmeldung fortgeblieben sind und dadurch die einfache Pflicht der Höflichkeit und der Dankbarkeit gegen die Anstalt grob verletzt haben. Künftig werden die Namen solcher Schüler im Programm veröffentlicht werden.

In Betreff der Anforderungen für die Sexta verweise ich auf das vorige Programm.

Günther.

Nowy kurs rozpocznie się w środę dnia 1. Maja o 7 gdz. z rana.

Przyjmowanie nowych uczniów nastąpi 29. i 30. Kwietnia przed południem od 9. do 12. godziny w pokoju konferencyjnym gimnazyum.

Niżéj podpisany pozwala sobie znowu zwrócić uwagę szanownych rodziców na to, że o odejściu uczniów z zakładu albo rodzice albo téż ich zastępcy piśmiennie lub ustnie dyrektora uwiadomić powinni. Aż do takowego uwiadomienia będzie się uważało ucznia jako jeszcze należącego do zakładu szkólnego a szkólne daléj płaconém być musi.

Zdarzało się jeszcze zawsze, że uczniowie bez pożegnania i odmeldowania się opuścili zakład a przez to przeciw prostemu obowiązkowi grzeczności i wdzięczności względem zakładu bardzo wykroczyli. Na przyszłość umieszczą się nazwiska takowych uczniów w programie.

Co się tyczy wymagań potrzebnych do Sexty odsyłam do przeszłorocznego programu.

Günther.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ordnung der öffentlichen Prüfung.

Montag, den 15. April 1867

Vormittags von 8 Uhr:

Choral.

Sexta und **Quinta:** Religion, evangelisch. Kreidelhoff.

Septima: Deutsch. Kreidelhoff.

Sexta: Rechnen. Görtz.

Sexta und **Quinta** polnische Abtheilung: Polnisch. Schwarz.

Quinta: Lateinisch. Schäfer.

Quarta: Lateinisch. Jung. — Französisch. Schäfer.

Nachmittags von 2 Uhr:

Tertia: Geschichte. Schwarz. — Griechisch. Czaplicki.

Secunda: Lateinisch. v. Golenski. — Mathematik. Schmidt.

Gesang.

Dienstag, den 16. April 1867

Vormittags 8 Uhr:

Choral.

Prima: Griechisch. Günther. — Physik. Schmidt.

Deutsche Rede des Abiturienten Lasinski.

Entlassung der Abiturienten.

Schluß-Gesang.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ordnung der öff

Montag, den

Vormittag

C

Sexta und **Quinta:** Religion, evangelisch. K

Septima: Deutsch. Kreidelhoff.

Sexta: Rechnen. Görtz.

Sexta und **Quinta** polnische Abtheilung: Poln

Quinta: Lateinisch. Schäfer.

Quarta: Lateinisch. Jung. — Französisch.

Nachmitta

Tertia: Geschichte. Schwarz. — Griechisch.

Secunda: Lateinisch. v. Golenski. — Mat

G

Dienstag, de

Vormit

C

Prima: Griechisch. Günther. — Physik.

Deutsche Rede des

Entlassung d

Schlu

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf